

ФІЛОСОФІЯ СЕРЦЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Григорій Савович Сковорода не затримувався навіть там, де, здавалося б, міг знайти себе і де було його місце. Наприклад, на викладацькій ниві. Він був занадто сміливим і незалежним як для вчителя того часу. Десь в середині життя, він зрозумів, що його призначення – дорога. Дорога до Бога, тобто до себе. Адже Бог – є любов, а вона всередині кожного з нас. У нашому серці. Ця, так звана, філософія серця і зробила Григорія Сковороду відомим у всьому світі. Але найголовніше, вона і його самого навчила бути щасливим.

Секрет щастя за Сковородою в найпростішій істині. Це не була оригінальна вигадка або одкровення, нікому не відоме досі. Все це давно вже сказали стародавні філософи. Про це свідчила Біблія. Просто люди не хотіли цього помічати.

Сковорода, як завжди, емоційний і безкомпромісний. Він мудро розмірковує над філософською категорією щастя в одному із філософських трактатів: «Бог зробив потрібне неважким, а важке непотрібним. Немає нічого солодшого для людини й нічого потрібнішого, як щастя. Щастя ж у серці, серце в любові, любов – у Законі Вічного. Якби щастя залежало від місця, часу й від плоті, то ми б його ніколи не знайшли. Щастя, як повітря і сонце, даються людині даром. Щастя близько – воно в серці і в душі твоїй»[1].

Бог, за висловлюванням Сковороди, зробив так, що люди відрізняються «від звірів милосердям і справедливістю, а від худоби – стриманістю й розумом». Шанувати Божі заповіді означає мати Бога в серці. Автор трактату закликає: «Присвяти ж своє серце щирій любові і не дай по сіятися в ньому зернам лихих намірів». З цими словами важко не погодитися. Як неможливо не схилити голову перед щирістю і мудрістю великого українського філософа Григорія Сковороди.

"Все проходить, тільки любов залишається після всього. Все пройде, але не Бог, не любов", – писав Сковорода. Однією зі складових людського щастя є проходження того шляху, який тобі уготований небом. Зрозуміти, що це за шлях, дуже легко. Тому що все, що нам потрібно в житті, дається легко, а все непотрібне – важко[1].

Комусь життя цього філософа здається занадто далеким від сучасності. Адже нам так часто доводиться робити не те, що ми насправді хочемо: заради своєї сім'ї, щоб вижити, досягти благополуччя. Але людині не так вже й багато потрібно для щастя. Ганяючись за примарним матеріальним щастям, ми порушуємо божественний закон, який полягає в тому, що всім на світі управляє любов. Ми робимо те, що не любимо, живемо з тими, кого не любимо, поруч з нами знаходяться чужі люди, яких ми так і не навчилися любити. Врешті-решт, ми не любимо навіть самих себе, не вмючи знаходити в собі Бога. Ми не слухаємо і не чуємо свого серця. Проте, на думку Григорія Сковороди, справжній секрет щастя знаходиться саме в нашому серці.

Вивчення праці Сковороди дає розуміння того, що в центрі його світогляду перебуває людина, її духовний світ, її щастя. Багато наук вивчає природу і приносить користь людям для задоволення їх тілесних потреб; але не тілесне, не матеріальне є головним у світі і в людині. Тому науки про матеріальний світ навчають головного – як бути щасливим. Хто хоче бути щасливим, той насамперед повинен пізнати самого себе, тобто внутрішню сутність, свою духовність, або своє серце. Людина, яка не пізнала себе,

не може обрати відповідно до своєї природи сферу діяльності, отже, не може бути щасливою. Власна ж природа людини не вибирається, вона – від Бога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

– Сковорода Г. С. Вступні двері до християнської добронравності / Г. С. Сковорода.
Київ: Зірка, 1994.